

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 „
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Választójog és iskolázás.

Az államnak, minthogy törvényeket szab, korlátokat állít, kötelessége, hogy a törvények megtartására, az egyéni szabadságot bántó korlátok megőrzésére eszközöket nyújtson polgárának. Míg ezt nem teszi, alattvalókat jogaikban nem is korlátozhatja.

Azt mondják, hogy az általános választójogot az állam a magyar nyelv és irni-olvasni tudáshoz köti. Elég fájdalmas, hogy Magyarországon a magyar nyelv tudása nemcsak föltételezhető, hanem tény. Azonban az irás-olvasás tudásának megkövetelésénél kell, hogy gondoskodva legyen intézményekről, ahol a tudást elsajátítani kellő alkalma legyen mindenkinek.

A struccpolitika mindig ártalmas volt. És beláthatatlan következményeknek az okozója. Csak föl a fejekkel és nyissuk ki szemünket! A magyar népnek még a mai viszonyok között sem lehet elsajátítani az irni-olvasni tudást. Ha olvassuk a nemzeti ügyre oly siralmas világot vető statisztikát, amely a magyar tankötelesek számának kimutatásával foglalkozik s egybevetjük s törvény követelményei szerint ezeknek számát iskoláink létszámával, szomorúan látnunk kell azt is, hogy ezreknek nincs módjukban tanulni, mert nincs elegendő számú népiskola. Micsoda nagyképekűség volna a választójogot az irás-olvasás tudásának korlátja közé szorítani akkor, amikor arcába vághatja az alattvaló az államnak a szomorú igazságot: te vagy oka tudatlanságomnak!

Nem lehet eléggé hangoztatni a következményből kifolyólag, hogy mennyire szűk látókörre valló s határozottan káros politikai a felekezeti iskolák államosítása, mely sokszor idegen, nemzetietlen befolyás eredménye s nem a tanügyi szükség következménye. Sőt! Magának az államnak kellett volna gátat vetni, hogy egyes könnyelmű felekezet, csak hogy lerázza magáról az iskolájával való törődésnek bizony sokszor nagyon terhes munkáját, odadobja az állam karjaiba különben pedagógiai nivón álló iskoláját.

Nem az a nemzeti politika, amelynek gyökere a tisztességtelen gyanakodás vagy épen a nemtelen gyűlölet, hanem ott járnak el helyesen, ahol a magyar intézményeket magyar célra segítve használják fel. Akkor, amidőn egyetemek fel-

állítására milliók telnek, hogy talán csak a szellemi proletáriátus növekedjék, nem szabad megtörténnie annak, hogy a népiskolák felállítására vagy épen csak segélyezésére az állam kasszája üres legyen. Ez első rangú nemzeti követelmény. Alap, a melyre építhetni a nemzet magyar céljaira egyetemeket. Szilárd alap, amely biztosítja a nemzeti szempontokat. Olyan sziklakő, amelyről visszapattan minden nemzetietlen támadás. Amelyen széttörik e társadalmat felforgató eszmékkel telített internacionális fej.

Sajnálatos politika ama szűkmarkúság és nemtörődés, amely utóbbi időben a gazdák gyűlésén is komoly fölszólalást hívott ki, amivel az állam annyira elhanyagolja a községeket. Egy-egy nagyobb vidéki város csak kap egy kis önérték sértő alamizsnát — segélyben. Hanem fehér holló számba megy a közönség, a melynek jut csekély állami subvencio. S ez is oka annak, hogy a magára hagyott község nem képes eleget tenni a tanügyi követelményeknek.

Előírva büntetés terhe alatt az iskoláztatás. Van iskola, tehát kötelesség eleget tenni. Arról azonban nincs gondoskodva, hogy az a tudomány-számjas szegény falusi gyermek képes legyen az iskolába el is jutni. Csak Biharvármegye érdemes tanfelügyelőségét kellene megkérdezni, hogy hány helyen nem tehetnek eleget a gyermekek sáros időben a járhatatlan községi utak miatt iskolai kötelezettségüknek. Utak javítására pedig a képtelen terhek mellett a községnek nem telik a maga zsebéből.

Be kell látni egyszer, hogy a községeknek elhanyagolása s a magyar népnek a városokba való vándorlása egészségtelen fejlődési processus, amely miatt majd a nemzeti ügy fog keservesen szenvedni. Mi siratjuk az egészséges magyarság idejéből fenmaradt s romjaikban is történelmet jelentő magyar falusi kuriákat. Hanem a falvak ily óriási elhanyagolásával nem fogunk tudni könnyeket hullatni magyar földre, mert az sem lesz!

Adjunk iskolát a népnek. Olyan iskolában, amelyben lelkiismeretesen tanítanak. Amelyben kérlelhetetlen szigorral megkövetelhető a tudás. Erre jellemes, izig magyar, nemzeti tradíciókat féltő, hivatásos tanítóság kell. Hogy szeressék az iskolát. Hogy magyar tudásra oktassák a gyermekeket az iskolában. Hogy ne szét-

huzó, békebontó törekvések majmolói legyenek a tanítók, hanem magyar tudást adjanak a magyar nép fiainak. Tudást és magyar önértéket. Ne lagymatag kedélyt, ne esztelen szolgálékütséget, hanem magyar lelket. Akkor azután jöhet a szebb jövő, mert magyarságunk biztosítva lesz.

Molnár János.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 18.

Elnök: **Beöthy Pál.**

Az elnök megemlíti, hogy a király a miniszterelnök útján folyó hó 28-ára összehívta a delegációt s egyben javaslatot tesz aziránt, hogy a kiküldendő delegátusokat, szerdán e hó 20-án válassza meg a Ház. A Ház ily értelemben határoz. Több elnöki előterjesztés után

Lukács László pénzügyminiszter egy hónapi indennitást kér a Háztól s egyben kéri javaslatának a pénzügyi bizottsághoz való utasítását. Az elnök ily értelemben mondja ki a határozatot.

Beöthy László kereskedelmi miniszter az adriai tengerhajózási társaság és a svéd kereskedelmi szerződések megújításáról nyújt be javaslatot s kéri annak kinyomatását s az illetékes bizottságokhoz való utalását. A Ház ily értelemben határoz.

Ezután rátért a Ház a

kultusz tárca

általános tárgyalásának folytatására.

Gieswein beszéde.

Gieswein Sándor azt mondja, hogy nálunk hiányzik az egységes nemzeti kultúra, amely bennünket a nyugati kulturákkal összeköthetne. A népnevelésnek kell nálunk megalkotni az igazi nemzeti állományt. Sajnálja, hogy nem érthet egyet Kelemen Samunak a minap mondott beszédével, mert az igazi liberális politika azt parancsolja, hogy egymás vallásos meggyőződését tiszteletben tartjuk és másokkal is megtartassuk. Eklatáns példával igazolja, hogy Angolországban, amikor egy nagy katolikus gyűlés volt, amelyen ő is jelen volt, megjelent a város ottani polgármestere és azt mondta, hogy bár ő nem katolikus, azonban mint a város polgármestere, üdvözlöi a gyűlést, mint a kultúra fejlesztőjét, tehát az igazi liberalizmus az angoloknál van csak meg, mert dacára, hogy anglia nagyjából protestáns, mégis tiszteletben tudja ott tartani mindenki egymás vallásos meggyőződését. Szükségesnek tartja, hogy főiskoláinkban a nemzetiségek nyelvét is tanítsák, hogy így egymást jobban megérthessük. Gratulál a miniszternek, hogy volt bátorsága egyszerre két egyetemen is megajándékozni az országot, de különösen örül annak, hogy az egyik egyetemen protestáns

Weiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Weiszlovits Lajos.**

fakultást is szándékozik felállítani, ennek mint jó katolikus is csak örülni tud.

Rátér ezután a katolikus autonómia kérdésére s azt mondja, hogy ha a bizantinizmus és a separatizmus fogalma között kellene választania, inkább az utóbbit választaná. Hozzájárul a benyújtott határozati javaslatokhoz s bár a legnagyobb tisztelettel van a kultusz-miniszter működése iránt a kormány politikája iránti bizalmatlanságánál fogva a javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Bakó József a pártonkívüli függetlenségi csoport nevében szól a javaslatához, s örül annak, hogy a felekezeti tanítók statusrendezése végre valahára a megvalósulás stádiumába lépett, erre igen nagy szükség is volt, mert a tanítók helyzete igen siralmas volt már. Szeretné, ha a felekezeti tanárok fizetése szintén olyan volna, mint az állami iskolák tanáraié.

Megemlíti, hogy a felekezeti tanító sokkal többet szolgál az ő hivatalának, mint az állami tanító, mert míg az állami tanítók minden legkisebb ünnepet megtartanak, addig a felekezeti tanító csak az egyház által meghatározott napokon tarthatnak szünetet, tehát a felekezeti tanítók nagyobb és több munkáért körülbelül 400 koronával kevesebb fizetést kapnak és sokkal kevesebb szünetet tarthatnak. Foglalkozik ezután a nemzetiségi tanítók helyzetével is s követeli, hogy az ellen a nemzetiségi tanító ellen, aki a magyar nemzeti állam eszméje ellen tanít, vagy elhanyagolja a magyar nyelv tanítását, a kormány a legszigorubbán járjon el. (Helyeslés) mert aki az állam kenyereit eszi, attól jogosan elvárhatja a nemzet, hogy igazi magyar állampolgárokat neveljen a hazának. Sürgeti a protestáns lelkészek kongrua ügyének a rendezését és a korpótléknak már az 1912. év elejétől való kiutalását is. Sajnálattal konstatálja, hogy a protestáns lelkészek még most sem kapták meg a féláru vasuti jegyet, sürgeti a kormányt ez irányú intézkedését is. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Simonyi Semadam Sándor Kelemen Samu szavait utasítja vissza. A felekezeti iskolákat védelembe veszi azonban kifogásolja a középiskolák mai tanítási rendszerét. A mai rendszer nem csak hibás, de határozottan káros is. Sürgeti a katolikus autonómiát.

Molnár János az állami iskolákról beszél. Az államnak akkor van jogában iskolát építeni, amikor a társadalom nem tudja azt fenntartani. A kongregációkat védi, mert a vallásos nevelést moritja elő.

Bákossy Viktor az egyetemek dolgában történt kormánydöntést helyesli, a pozsonyi egyetemet ő maga is kifogásolta.

Az ülés 3 órakor ért véget.

A Katolikus Népszövetség és a választói jog. A *Katolikus Népszövetség*, ma nyújtja be a belügyminiszternek a választói jog tárgyában alkotott memorandumát. A Katolikus Népszövetség erősen korlátolt választói jogot kíván. A memorandum azt kívánja, hogy csak annak a 24 évet betöltött állampolgárnak adjanak választói jogot, aki 1. egyenes állami adót fizet, 2. aki tényleges katonakötelezettségének eleget tett s egy helyen két év óta állandóan lakik, 3. aki középiskolát vagy ezzel egyenrangú iskolát végzett, 4. aki családfenntartó s 30-ik évét betöltötte és egy helyen két év óta állandóan lakik, 5. akinek munkakönyve, cselédkönyve van s aki ugyanazon munkaadónál három év óta állandóan alkalmazva van.

Návay házszabály-kezelése ellen. Az ellenzék körében nagy a felháborodás egy bécsi lapban megjelent cikk miatt, a mely *Návay* felfogását tolmácsolja a házszabály-kezelése dolgában. Ma *Andrássy* megjelent a Házban és maga köré gyűjtve az ellenzék ve-

zéreit, konferenciát tartott a melyen állást foglaltak a házszabályok dolgában készülő támadás ellen.

Osztrák miniszterek Budapesten.

Stürgkh Károly gróf osztrák miniszterelnök vasárnap reggel hét óra negyven perckor Budapestre érkezett. A miniszterelnökkel egyidejűleg Budapestre érkeztek *Roessler* lovag kereskedelemügyi, *Zaleski* lovag pénzügyi és *Forster* br. vasutügyi miniszterek is. *Bráf* dr földmívelésügyi miniszter szombaton megbetegedett és ezért nem utazhatott Budapestre. Ezt távirati uton közölte magyar kollégájával, *Serényi* Béla gróf földmívelésügyi miniszterrel, aki efelett sajnálkozását fejezte ki és *Bráf* dr állapota felől távirati uton érdeklődött. Az osztrák miniszterekkel Budapestre érkeztek *Attems* gróf miniszterelnökségi osztálytanácsos és *Staré* dr kereskedelemügyi miniszteriumi titkár.

Az osztrák kabinet tagjai az »Angol királynő« szállóban szállottak meg. A délelőtti folyamán az osztrák miniszterek bemutatkozó látogatást tettek magyar kollégáiknál, akik a nap folyamán viszonzták a látogatást.

Stürgkh gróf miniszterelnök fél 11 órakor a miniszterelnöki palotába hajtatott, ahol felkereste *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnököt. A két kormányelnök közél egy óra hosszat volt együtt. *Stürgkh* gróf miniszterelnök ezután *József* főherceg és *Augusta* főhercegnő budai palotájába hajtatott, azután pedig meglátogatta azokat a magyar politikusokat, akiket személyesen ismer, még pedig *dr Wekerle* Sándort, *Széll* Kálmánt, *Andrássy* Gyula grófot, *Apponyi* Albert grófot, *Kossuth* Ferencet és *Zichy* Aladárt. A vasárnap folyamán az osztrák miniszterelnök meglátogatta *Fejérváry* Géza báró és *Esterházy* Alajos herceg testőrkapitányokat, *Pálffy* Miklós herceg magyarországi udvarnagyot, *Vassary* Kolos bibornok, hercegprimást. *Orczy* Béla báró országbíró, *Zichy* Nándor gróf tárnokmestert, *Széchenyi* Gyula gróf főlovászmestert, *Festetics* Tasziló herceg főudvarmestert, *Bánffy* György gróf főasztalnokmestert, *Wenckheim* Frigyes gróf főpohárnokmestert, *Széchenyi* Béla gróf és *Wesselényi* Miklós gróf koronaőröket, *Apponyi* Sándor gróf főkamarmestert, *Csáky* grófot, a főrendiház elnökét, *Széchenyi* Sándor grófot és *Jósika* Samu bárót, a főrendiház alelnökeit, *Návay* Lajost, a képviselőház elnökét, *Beöthy* Pált és *Jankovics* Bélát, a képviselőház alelnökeit, *Günther* Antalt, a Kuria elnökét, *Vavrič* Béla drt, a Kuria másodelnökét, *Wlassics* Gyula drt, a közigazgatási bíróság elnökét, *Thuróczy* Vilmost, az állami számvevőszék elnökét, *Csathó* Ferencet, a budapesti királyi ítélőszék elnökét, *Schreiber* hadtestparancsnokot, *Klobucsár* lovasági tábornokot, *Fülepp* Kálmán dr főpolgármestert, *Bárczy* István dr polgármestert és *Boda* Dezső dr főkapitányt.

Roessler, *Forster* és *Zaleski* miniszterek a délelőtti folyamán meglátogatták *Lukács* László belügyminisztert, *Beöthy* László kereskedelemügyi minisztert, *Serényi* Béla gróf földmívelésügyi minisztert és fölkeresték *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnököt.

Formális értekezlet nem volt. Ilen nem is volt tervben. A szakminiszterek azonban, mint a »Bud Tud« irányadó helyről értesül, feszitelen eszmecsere folytattak több függőben lévő ügyről. Délután két órakor *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök a Nemzeti Kaszinó különtermében az osztrák vendégek tiszteletére ebédet adott. Ezen az ebéden résztvettek *Stürgkh* gróf osztrák miniszterelnök, *Roessler*, *Forster* és *Zaleski* miniszterek, *Lukács* László, *Hasai* Samu, *Zichy* János gróf, *Székelly* Ferenc, *dr Beöthy* László, *Serényi* Béla gróf magyar miniszterek és a házigazda. Az ebéd kedélyes hangulatban majdnem négy óráig tartott. Az

osztrák miniszterek ezután elbucsztak magyar kollégáiktól és 5 óra 15 perckor visszatartak Bécsbe.

Az osztrák miniszterek látogatására vonatkozólag az alábbi félhivatalos kommunikét adták ki:

»Az osztrák miniszterek látogatása udvariassági tény volt, aminő egy új kormány hivatalbalépésénél szokásos és nagyobb politikai kérdések megvitatása nem volt e látogatás célja. Másrésztől azonban alkalmat nyújtott arra, hogy az osztrák és a magyar reszszort-miniszterek a függő gazdasági kérdések dolgában eszmét cseréljenek és valószínű, hogy ez alkalommal megbeszélés tárgyat képezte az is, hogy mikor és mily körülmények közt induljanak meg az ezen kérdésekre vonatkozó tárgyalások.«

A csendőriskola szerződése.

Hol történt a tévedés?

Vasárnapi számunkban megemlékeztünk a belügyminiszter leiratáról, amelyben rámutat, hogy a csendőriskola építésére nézve a vállalkozókkal kötött szerződésekben tévedések fordulnak elő s ezek kiigazítását rendelte el a miniszter.

A városi tanács tegnap délelőtti tartott ülésében foglalkozott a miniszter leiratával s megállapította, hogy a tévedések nem a városi számvevőszéknél, hanem a belügyminiszterium számvevőségében történtek s a városnál a miniszteri számvevőség munkálata alapján állították ki a szerződéseket.

A városi tanács ennek alapján a következő felvilágosító jeleatést adta ki:

A csendőrtisztviselői iskola szerződéseinek ügyét a helybeli lapok egyike-másika olyan színezettel tárgyalta, mintha az elkövetett hibák a városi közegek mulasztásaival vagy felületességével állnak összefüggésben.

Ezzel szemben a tanács mai ülésében megállapította, hogy az árlejés eredményét a m. kir. belügyminiszterium bírálta el s a közgyűlési határozat, valamint a szerződések alapján szolgáló összes számbeli végösszegek a belügyminiszterium számvevőségi osztályának felülbírlata alapján bocsáttattak a tanács rendelkezésére. A hibák helyreigazításával tehát a belügyminiszterium saját kebelbeli szakhivatalainak tévedéseit korrigálta és nem a tanácsi referensek, sem a t. főügyésznek terhére egy fillérnyi tévedés sem irható, sőt éppen a t. főügyész jelentésnek egy tévedésre való rámutatása idézte elő a számadatok ellenőrző átvizsgálását is.

Megállapította a tanács azt is, hogy a biztosítéki összeg nagyságának megállapításánál a t. főügyész a közszállítási szabályrendelet intézkedéseit szem előtt tartotta s hogy végül az építési határidőnek egységes megállapítása éppen előidézne azokat a zavarokat, melyeket a szerződés jelen formájában elhárítani vélt s így érésben a tanács a miniszteriumhoz felvilágosító jelentés küldését határozta el.

Végül megnyugtatóra szolgálhat a közönségnek, hogy kára sem a városnak, sem a vállalkozóknak a fenforpó számbeli tévedések dacára sem állhatott elő, mert egységes vállalatoknál nem a szerződésben foglalt végösszeg, hanem a végzett munka és egységarak alapján megállapított összeg képezi a vállalkozó járandóságát.

Szabolcska Mihály Nagyváradon.

— A Szigligeti Társaság felolvasó ülése. —

A nagyváradai sajtó bizonyos részében furcsa törekvést látunk egy idő óta a Szigligeti Társasággal szemben. Igyekeznek Nagyvárad és Biharmegye irodalmi társaságát költők telhetőleg népszerűtlenné tenni. Nem sok telik tőlük, az bizonyos. De a törekvés megvan és eleinte attól lehetett tartani, hogy ez a törekvés visszabangra talál. Elvégre nem sok ember van, aki a maga lábán tud járni s ezek az illető lapokban elhelyezett mérges kis csipések arra számítottak, hogy sok ember lustaságból szívesen gondolkodik a más fejével. Csak egy a bökkenő. A kölcsönként gondolattal is úgy van az ember, mint a bolti cikkel: ha egyszer rossz portékát kap, máskor óvatosabb lesz s nem lehet olyan könnyen beugratni.

A nagyváradai közönségnek irodalmi tekintetben nem teljesen önálló gondolkodású része is így járt ezekkel a törekvésekkel. Volt idő, amikor a Szigligeti Társaság felolvasó üléseinek látogatottságán némileg meglátszott az ellenséges csipkedések hatása. Az ifjú óriások, illetve akik csak azoknak képzelték magukat, találtak itt-ott némi hitelt s némelyek kezdték ismételtetni a kölcsönvett mottót: hogy a Szigligeti Társaságnak nincs köze az irodalomhoz, ahhoz csak ama bizonyos hosszúrányú ifjaknak van közük, akik olyan nagy előszeretettel igyekeznek magukat az irodalom kizárólagos letéteményeseinek hirdetni. Akik emlegetik Petőfit, Aranyt és Vörösmartyt, de csak mint a fejlődés bizonyos fokozatát, melyen túl természetesen magasabb fejlettség következik és ez a magasabb fejlettség természetesen náluk, az ő sörényük alatt található. Petőfiék csak arra voltak jók, hogy lépcsőül szolgáljanak a mai apró-cseprő irodalmi strébereknek. Ezek neveit halljuk és olvassuk nap mint nap. Persze a közönség nem tudja, hogy mikor Péterről olvas dicsériadát, azt Pál írta, másnap pedig Pált állítja oda Shakespeare mellé vagy fölé Péter. A kölcsönös reklám egy darabig bevált. De akkor aztán a közönség bátor volt azt kérdezni, hogy hát hol van az a bizonyos noch nie da gewesen új magyar irodalom? Es kapott valami zagyaságot, melyben van ujság, de nem sok, ellenben nincs magyarság és még kevésbé van irodalom. Az öntömjénezők csak a hirdetés szövegét írták meg jól, a portékájuk értékelésnek bizonyult. Nagyvárad közönsége is alaposan kiábrándult az öntömjénezőkből s bár bizonyos lapokban állandóan olvashatja, hogy a mai magyar irodalom berkeiben csak bizonyos kifacimodott zöldségeknek van helyük, a közönség a megszokott és már sablonos öndicséretnek illatát azonnal megérezve, egyszerűen hátat fordít nekik és mikor irodalmat akar élvezni és pártolni Nagyváradon, a régi lelkesedéssel, de a réginél is nagyobb számmal keresi fel a Szigligeti-Társaság felolvasó üléseit.

Csattanós biznysága volt ennek a Társaság vasárnapi felolvasó ülése. Úgya olyan szereplője volt ennek az ülésnek, akik távol állanak az öndicsérek klikkjétől. Ez szülője volt a városháza díszterme. Olyan szavak hangzottak el, amelyek tavoról sem biztalan a strébereknek: és ezeket a szavakat a psolák meg leglelkesebben. Szabolcska Mihály volt az ülés vendége, aki a johan magyar irodalmi hagyományok joltott képviselője: é ő ön-peltek olyan lelkesedéssel, amly kére- l t tette, hogy Nagyvárad közönsége na yon is m tudja

különböztetni az író a reklámkészítőtől és hirdetésgyűjtőtől, az irodalmat az értelmetlen dadogástól.

Nagyvárad közönségének minden rétege képviselve volt. Ott láttuk többek közt Hlatky Endre főispánt, Fetszer Antal felsz. püspököt, Fráter Barnabás alispánt, Rimler Károly polgármestert, Imrik Péter kuriai bírót, Kurovszky Ferenc főügyész helyettesét, de Markus László képviselőt és még számos vezéregyéniséget társadalmunknak, előkelő bölgközönséggel együtt. Ritkán lát a városháza nagyterme ily kiváló és előkelő közönséget együtt.

Az ülés első pontja Rádl Ödön megnyitó beszéde volt. Magvas, tartalmas, mint mindig. Szavaiból egy igazi író és egy tapasztalt bölcs szól mindig a magyar férfi legszebb lelkesedésével. Feszült figyelemmel hallgatták és végül lelkesen megtapsolták.

Majd a magyar költők egyik legkiválóbbja, Szabolcska Mihály ült a felolvasó asztalhoz. Néhány versét olvasta fel, amelyekből az igazi magyar költészet üdőségét és mélységét bensőségét éreztük kicsillanni. Nem volt ezekben semmi a hipermodernnek izetlenkedéseiből, de annál több volt az igazság, a költői eredetiség és mélység. Kiemeljük a legszebbet, mely *Krisztus anyja Máriáról* szólott. Gyönyörűség volt a zamatos magyar verseket egymás után hallani és pedig éppen Szabolcska pompás előadásában. Mindnyájan éreztük, hogy ez az igazi magyar költészet és akit végül lelkes tapsokkal köszöntünk, az az egyik legszerényebb ember, de az egyik legnagyobb magyar élő költő. A gyönyörű versek közül többet karácsonyi mellékletünkön fogunk közölni.

Kozári Gyula, a honvédkadapródiskola tudós tanára olvasott fel aztán *Gondolatok az írói felelősségről* címmel. Kozári egyike az irodalom legszelesebb látókörű ismerőinek. Tanulmánya pompásan fejtegette, minő óriási felelősség nyugszik ma az író vállán. Minél nagyobb az irodalom hatása a közönségre, annál nagyobb és súlyosabb az író felelőssége és ezt a felelősséget csak az erkölcsi alapokhoz való szilárd ragaszkodással lehet helyes értelemben vállalni. Kozári a témát széles látókörrel, az egész modern irodalom mezejét biztos szemmel áttekintve dolgozta fel. A mellett kidolgozása színes, eleven, ötletes és szellemes. Néhol a hallgatóság önkéntelen is tapsokban tört ki egy-egy találó igazság hallatára, végül pedig viharos ovációkkal jutalmazta az előadót. Szép jelenet volt, mikor a felolvasás végén Kozári Szabolcskát, mint a magyar irodalom nem hagyományainak kiváló folytatóját ünnepelte. A költő meghatva sietett Kozárhoz meleg kézzorításra és mikor a katolikus paptudós a református lelkészpoétával a magyar irodalom tisztá, erkölcsi alapon álló ideáljaiért való közös lelkesedésük jeléül testvéri kezet szorítottak, az egész közönség lelkesen tapsolt hozzá. Kozári tanulmányát is karácsonyi mellékletünkön fogjuk közölni.

Betejzésül Sas Ede olvasta fel *En meg a prágai vas* című kacagtatóan ötletes humoreszkjét, melynek morálja az, hogy a poéta — hat ökor az aranyborjuhoz. A humoreszk állandó derűtségben tartotta a közönséget, mely végül viharos tapsokkal adott kifejezést tetszésének.

Déli harangszó után valamivel ért véget a minden tekintetben rendkívül sikerült, magas színvonalú felolvasó ülés, mely a Szigligeti Társaság irodalmi magas színvonalát és fensőbbőségét a legszebben dokumentálta.

Az indemnitás.

Budapest, dec. 18.

(Saj. tud.) A pénzügyi bizottság ma foglalkozott az indemnitással. A bizottság Lukács László elnöklésével tartott ülést. Apponyi Albert nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, a költségvetést nem fogadja el. Bakonyi Samu, Nagy Ferenc és Holló Lajos felszólalásai után Lukács

László kéri az indemnitás elfogadását, ami meg is történt azzal, hogy a Háztól az indemnitásra a sürgősségét fogják kérni.

Merénylet az angol pénzügyminiszter ellen.

A női választójog miatt.

A londoni suffragettek, mint egy távirat jelenti, vasárnap délután tüntetgyűlést tartottak a női választójog érdekében. Az angol kormány ugyanis törvényjavaslatot dolgozott ki a választójog reformjáról és ebbe ugyan nem vették fel a nők választójogát, de kijelentették, hogy ha az alsóház többsége kívánja, a nőknek is ad választójogot.

A suffragettek most teljes erővel felújították régi mozgalmukat és szinte mindennap gyűléseztek. A tegnapi gyűlésre meghívták a minisztereket is. Lloyd George kincstári kancellár és Grey külügyminiszter megígérték megjelenésüket, de biztosítékot kértek arra, hogy a gyűlésen semmi rendezettség nem lesz.

A gyűlés el is mult minden zavar nélkül. Lloyd George Grey kíséretében eltávozott a gyűlésteremből és éppen a kapu előtt álló automobiljába akart ülni, amikor a tömegből hirtelen egy férfi rohant feléje és egy *szardíniás dobost vágott a pénzügyminiszter arcába.*

A teljes erővel dobott és ólommal megtöltött doboz súlyosan megsebesítette a miniszter arcát. Bal szemét ellutotta a vér, homlokán is súlyosan megsebesült. A miniszter megsédült és Grey karjába esett. Telefonon menőket hívtak, akik bekötötték a minisztert és automobilon lakásába szállították. Lloyd George kénytelen lesz hosszabb ideig az ágyat őrizni.

A merénylőt még a helyszínén letartóztatták. Azt vallotta, hogy bosszúból cselekedett, mert a miniszterek mindig csak ígérgetik a nők választójogát, de ígérteket nem teljesítik.

Ujabb távirat jelenti Londonból: Az a fiatalember, aki tegnap este merényletet követett el Lloyd George pénzügyminiszter ellen és hozzájárva a kizárólagos, megsebesítette, tulajdonképp csak a miniszter kocsijának ablakát akarta tüntetésből betörni. Minthogy azonban a kocsiablak le volt eresztve, a táská berepült és a minisztert megsebesítette a bal-szeme alatt és az ajkán. A sérülés máris begyógyult. A merénylő Mac Dugal dunde-i származású ifju, aki most érkezett Londonba és a suffragettek híve.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelttel meghívja.

13 K 50 13 K 50
 Urak figyelmébe!
 „THE ROOSEWELT SCHOE“
 férfi box fűzős, gombos, rendes
 vagy amerikai alakban :-:
kitűnő minőségű
 Goodyear welt készítés
13 korona 50 fillér
 kapható. — Egyedüli raktár
REICHARD áruháza
 szegénél.
 13 K 50 13 K 50

UJDONSÁGOK.

* **A Patronage ünnepe.** Lélekemelő, szép ünnepély volt vasárnap a nagyvárad *Katholikus Patronagenak*. A közel egy évi fáradhatatlan munka után tegnapelőtt volt a Patronage tagjainak ünnepélyes felavatása a Szent László menedékház kápolnájában. A felavatást *Felszer Antal* felsz. püspök végezte. A püspököt megérkezésekor *Szilágyi Dózsa* a Patronage vezetője és az intézet főnöknője fogadta. A kápolnában a püspök csendes misét mondott és mise alatt megáldoztatta a Patronage tagjait. Evangelium után szép beszédet intézett a jelenlevőkhez. Beszédét azzal kezdte, hogy gróf *Széchenyi Miklós* megyéspüspök, akinek a megbízásából a felavatást végzi, örömet fejezte ki a Patronage megalakulása fölött, melynek működésére Isten áldását kéri és sajnálja, hogy személyesen nem teljesíthette a mai felavatást. Kiemelte a nő nagy szerepét az ember életében, majd ennek kapcsán a Kath. Patronázs magasztos hivatását és feladatát fejtegette, melyre ma különösen égető szükség van. A Patronage, melynek célja egy szóval kifejezve: *lélekmentés*, egy idejű a kereszténységgel. Kiemelte Szent Vince áldásos tevékenységét, aki szervezett patronaget alapított, a róla elnevezett irgalmas nővérek intézményében. Mise után történt a 20 patronesznak és a 36 tagnak ünnepélyes felavatása az egyesület jelvényeinek az átadásával. Itt említjük meg, hogy a Patronázs céljaira a mult számunkban felsoroltakon kívül Grócz Béla kanonok 20 és Gábrilly Lajos kanonok 50 koronát adományozott.

* **Vetítő-est a Katholikus Körben.** A Katholikus Kör mai vetítő-estélyén Horvátország legszebb vidéke, kerül bemutatásra. *A plitvicei tavak* gyönyörű vizeséit 48 szebbnél-szebb színes kép fogja a fehér vászonon szemünk elé varázsolni. Az előadást dr. *Némethy Gyula* theologiai tanár fogja tartani. A vetítő-est délután fél 6 órakor kezdődik.

* **Az új zirci apát síkfoglalója.** Dr. *Békési Remig*, az új zirci apát, a jelen tanév első félévét befejezve az egyetem tanári katedráján, karácsonyra Zircre költözik és január 6-án, Vízkereszt ünnepén megtartja installációját Veszprémben, ahol *Hornig Károly* báró megyés püspök fogja apáttá benediktálni.

* **Az új szombathelyi püspök fel-szentelése.** Szombathelyről jelentik a *Magyar Kurir*-nak: Minthogy gróf *Mikes János*nak, az új szombathelyi püspöknek prekónizációja legközelebb meg fog történni, az új püspök felszentelésének és installációjának ideje véglegesen megállapított. A püspököt újév napján a budapesti Szent István bazilikában fogják gróf

Mailáth Gusztáv erdélyi, *Várady L. Arpád* győri és dr. *Fischer Colbrie Agost* kassai megyéspüspökök püspökké szentelni, ennek megtörténte után pedig a püspök székhelyére utazik. Az ünnepélyes installáció január 6-án reggel fél 9 órakor veszi kezdetét s ezt diszebed fogja követni, melyet a Kulturház disztermében rendeznek.

* **Az igazoló választmány ülése.** Nagyvárad város igazoló választmánya szerdán, december 20-án délután 3 órakor tartja ülését, amelyen a legutóbbi városatyá választáson megválasztottakat igazolják. Ez alkalommal kerül elbírálás alá a várad-olaszi választás, amelyenél *Láng József* választatott meg 3 szavazattöbbséggel *Semasszénka Ernő*vel szemben. A választás ellen ugyanis felebbeszét adtak be, melynek azonban niacs komolyszámba vehető alapja.

* **Prohászka püspök felolvasása.** *Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspök tegnap délelőtt a Nemzeti Múzeumban a Magyar Társadalomtudományi Társaság *Széchenyi-ciklusán* felolvasást tartott *Gróf Széchenyi István vallásossága* címmel, melyben a vallásról ezeket mondotta Prohászka: A vallás nem az Isten ismerete, hanem az Istennel való kapcsolat. A vallás nem is világnézet, hanem csak rendszerbe foglalt tan. A vallás a lélekek eleven viszonya Istenhez. A vallás több mint minden tudás és ismeret. Ilyen vallásos lelkülete volt *Széchenyinek*. Az előadást a nagyszámmal összegyűlt előkelő közönség nagy érdeklődéssel hallgatta végig.

* **Gyógyszertár Geszten.** Biharvármegye közegészségügyi bizottsága tegnap ülést tartott, melyen *Keszthelyi Zoltán* vármegyei főjegyző elnökölt. Az ülés egyedüli tárgya volt *Horkay Béla* gyógyszerész kérelme az iránt, hogy *Gesztén* gyógyszertárt állíthasson fel. Az előadó véleményezi a kérelem teljesítését. Dr. *Móricz Ernő* főorvos ellene van a kérelem teljesítésének, mert Geszten az orvosnak kőzgyógytára van, mely jövedelmének egy részét szolgáltatja. Ha az orvostól elveszik a gyógytári jogot, akkor megélhetése lesz megtámadva és az orvos kénytelen lesz ott hagyni Gesztenet. Így be fog következni az az állapot, hogy lesz gyógyszertár, de nem lesz orvos. Az elnök szavazás alá bocsátja a kérdést. A kérelem teljesítése mellett hárman, az elutasítás mellett is hárman szavaztak, s így az elnök döntött és pedig a kérelmező javára. E szerint a bizottság a patika jog megadását véleményezi a törvényhatóság előtt. Több tárgy nem volt. Az ülésnek 12 órakor volt vége.

* **Keresztény városi párt Budapesten.** Vasárnap délután a Katholikus Népszövetség a Szent István-Társulat termében népgyűlést tartott, amelyen *Semrecsányi György* képviselő nyilatkozott a főváros ügyeiről. A keresztény polgárság szervezkedésének szükségességét hangoztatta. Alig fejezte be szavait, megjelent a népgyűlésen *Huszár Károly* képviselő s bejelentette, hogy néhány perccel az előtt a Katholikus Körben csakugyan megalakult a *Belvárosi Keresztény Polgári Kör*, amely a főváros ügyeivel való foglalkozást tűzte ki céljúl. A népgyűlés meglepedéssel vette tudomásul a bejelentést.

* **A városi szegényház építése.** Nagyvárad város szegényügyi bizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán, dr. *Agoston Péter* elnöke alatt, amelyen dr. *Vucskics Gyula*, *Kiss Dávid*, *Eleméry Ferenc*, *Juricskay Barna* és dr. *Molnár Jenő* jegyző voltak jelen. Elnök bemutatta a városi mérnöki hivatal által elkészített tervet a szegényházzal. Ez egy

nagy földszintes épületből áll, 128 szegény részére, továbbá betegpavillonból s más szükséges melléképületből. Az építési költség 288 ezer korona lenne. Ujabbban azonban a város által segélyezett szegények közül 222 szegény jelentkezett a szegényházba eendő felvételre. Ezért a bizottság azt javasolja a város tanácsának, hogy a jövő fejlesztés szempontjából ne egy épületben, hanem pavillon-rendszerben építse a szegényházat, akként, hogy egy-egy pavillonba 85—85 szegény, tehát összesen mintegy 260 szegény elhelyezésére legyen elegendő. Szükségesnek tartja még a bizottság, hogy minden pavillon mellett egy-egy foglalkoztató műhelyt, a kint levő munkaképes, de munkanélküli szegények részére, hogy ott a városi hivatalok részére szükséges fát vágják fel, papírcsacskót készítsenek stb. A munkakörbe bevonandó lenne még a háziipar egyes neme és a konyhakertészet. — A bizottság a szegényház helyéül az amerikai szőlőtelepet tartja legalkalmasabbnak s ezt ajánlja is. A hajléktalanok menhelyét is kapcsolatosan kell elhelyezni s erre vonatkozólag előterjesztést tesz a bizottság a tanácshoz. — A belügyminiszter a közsegélyezés ügyét országosan rendezni óhajtván, adatokat kért a várostól a jótékony magánintézetekről, hogy hány szegényt segélyeznek s mily összeget költenek erre. *Eleméry Ferenc* tanácsnok előterjesztette a beszerzett adatokat, de ezek nagyon hiányosak, mert igen sok jótékony intézmény nincs felvéve, részben azért, mert tanintézettel kapcsolatos. Így a Nógáll intézet, a biharmegyei nőegylet, továbbá a zárdákban levő népkonyhák, a bölcsődék adatai nincsennek felsorolva, pedig ezek igen sok ezret áldoznak a tanügy mellett jótékonycélokra. Hiányzik továbbá a püspökség, káptalan jótékonyasága, a Szent Antal perselyek stb. — Végül előterjesztést tett *Eleméry* tanácsnok a szegényügyi iroda működéséről.

* **A kórház karácsonya.** A karácsonyi ünnepre a kórházban fekvő szegény betegek részére a kórház igazgatósága karácsonyfát szándékozik felállítani, a jószívű adakozó közönség e célra szánt kegyes adományait a kórházi gondnokság hálás köszönettel veszi át.

* **Halálozás.** Pulyoni *Pataky Miksa* a lugosi minorita rendház volt főnöke és helyettes plébánosa *Lugoson* f. hó 17-én szívizélhűdés következtében meghalt. Az elhunytban, ki kiváló érdemeiuek elismeréséül királyi kitüntetésben is részesült, *M. Pataky Philoména* a nagyvárad Orsolya-zárda fejedelemasszonya bátyját, dr. pulyoni *Pataky Arnold*, nagyvárad theologiai tanár pedig nagybátyját gyászolja.

* **A vármegye közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága holnap tartja meg december havi közgyűlését. A közgyűlést megelőzőleg a vidéki tisztviselők és igen sokan a megyebizottsági tagok közül is már ma Nagyváradra érkeztek, hogy jelen lehessenek *Verner Kálmán* árvaszéki elnöknek érdekes előadásán, mely ma délelőtt 11 órakor kezdődik a vármegye kistermében, délután 5 órakor pedig a szokásos munkapárti értekezlet lesz megtartva a Pannónia különtermében. Az értekezletet *Beóthy László* lemondása folytán a végrehajtó bizottság hivta össze. Az értekezleten foglalkozni fognak *Beóthy László* kineveztetésével és az ennek folytán megüresedett elnöki szék betöltésével is.

* **Halálos pipázás.** Borzalmas módon lelte halálát tegnap éjjel *Buskó Flórián* kalotai lakos. *Buskó* még tegnapelőtt ment el hazul-

ról és az éjszaka egy részét korcsmában töltötte. A vig cimborák és a pálinkás üvegek mellől éjjel után tért haza s ittason, égő pipával fektült le aludni. Oly mélyen talált elaludni, hogy nem vette észre, mikor pipája kiesett szájából és a kihulló paráztól tüzet fogott az ágy. A tűz rohamosan terjedt s mire a szomszédok észrevették, már a tető is beszakadt. Az oltsárra összegyűlt emberek már csak megszenesedett testét húzták ki Buskónak az épület romjai közül.

* **Járvány.** Az élesdi járásban egyre terjed a vörheny járvány. Ujabban *Keszteg* községében öltött nagyobb mérveket a vörheny. *Vercsorog* községében szintén növekszik a betegek száma. A főszolgabíró tegnap tett jelentést az esetről az alispánnak.

* **Kinevezések a postán.** A m. kir. kereskedelmi miniszter Szűk Odön posta és távirtdarab fogalmazót posta és távirtdarab műszaki tanácsossá, Lánzy Ferenc és Szabó Gusztáv gyakornokokat a IX. fizetési osztályba posta és távirtdarab tisztékké, Gremsperger István és Zachariás János II. osztályú kezelőket I. osztályú kezelőkké, Szabó Anna II. o. kezelőnő I. o. kezelőnővé és végül Magyary György segéd-tisztjelöltet II. o. távirtdarab kezelővé nevezte ki.

* **Halál a bányában.** A felsődernai aszfaltbányában Kovács György bányamunkás éjszakai munkára volt beosztva. Nem vette észre, hogy egy megrakott kocsit közeledett feléje, mely nem tudni mi módon, elkapta a szerencsétlen embert és teljesen összezúzta, úgy, hogy rövid szenvedés után meghalt. Az ügyesség a szerencsétlenség ügyében megindította a szigorú vizsgálatot. Az eddigi kihallgatások azt igazolják, hogy Kovács saját vigyázatlanságának esett áldozatul.

* **Szerencsétlenség dísznótoron.** Micskepusztán Király Károly béres portáján nagy szerencsétlenség történt. Eppen dísznótorra készültek és egy hatalmas üstben melegítették a vizet. A béresék kis fia ott lábatlankodott az üst körül és egy őrizetlen pillanatban beleesett a forró vízbe. Súlyos égési sebeibe belehalt. A vizsgálatot megindították, hogy nem terhel-e valakit felelősség.

* **Mulatság Biharban karácsony első napján.** A bihari úri fiatalság díszes meghívóban tudatja, hogy Karácsony első napján műkedvelői előadással egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. Csoválkozunk, hogy a hatóság ünnep első napjára engedélyt adott a mulatság megtartására, holott ilyen nagy ünnep első napján nem szokás, de jó keresztény embereknek nem is szabad nyilvános mulatságot rendezni. Még jobban csodálkozunk azon, hogy a nagy ünnep első napján tartandó táncestélyre éppen a községi jegyzői irodában adják a jegyeket. Elfelejtették Biharban, hogy az ököritő szomorú végű mulatságot is ilyen nagy ünnepnek, Husvétnek az első napján tartották.

* **Kirabolják a községi pénztárt.** Zsadány község lakosait vakmerő véres esemény tartja izgatottságban. Vasárnap délelőtt 12 és 1 óra között, a község pénztárnoka a község házában tartózkodott, s a számadásait állította össze. Midőn a jegyző egyik alkalmazottja bement a község házába, a pénztárnokot vérbe fagyva találta. Lármát ütött s csakhamar egész tömeg lepte el a község ház udvarát. A jegyző azonnal orvosért küldött, addig pedig az első segély nyújtással eszméletre térítették a súlyosan sebesült pénztárnokot, aki azt adta elő, hogy egy álarcos ember lépett be a szobába s egy pillanat alatt leütötte őt. A község Wertheim-szekrényét nyitva találták. Tegnap, hétfőn reggel *Markovits* Károly cséffai

főszolgabíró, *Osváth* Jenő járási számvevő kíséretében Zsadányba utazott, hogy a vizsgálatot és a rovancsolást megejtse, s kiderítse, hogy történt-e rablás is. A geszti csendőrség szintén kiszállt a nyomozás megejtésére.

* **Tolvaj világ elszenved.** Eledsi tudósítónk jelenti, hogy Friedmann Armin sergesi gazdálkodó tegnap reggel 14 darab hizott sertést bízott egy paraszt legényre, aki a kővér állatokat a mezőre hajította. Pár óráig időzött a legény a jószágok mellett, azután elaludt. E közben a 14 orv sertést valami arra járó idegen elhajította. A csendőrség a legerősebb nyomozás dacára sem tudott a tolvaj nyomára akadni.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árában árjegyzzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puska-művesnél kaphatók eredeti árában. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. Nagyvárud Rákóczi-ut.,

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyvárud **Iroda s raktár** Szt. János-u. 1. **Bémer-tér 3.** **Telefon 556.** Készítik a legizélesebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroléumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

x **Karácsonyi!!!** cukorka nagyvásár! Aszódinál **Kossuth-utca.** Szaloncukrok, figurák, csillárok, díszek, ezer és ezer-féle édességek karácsonyára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárud, Sas-palota. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** Kert-utca országos híru karácsonyi cukorka vásár egyedül csak Aszódinál.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárud, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközöl

törlesztéses és jelzalog kölcsönöket,

Financirozza **HÁZAK VÉTELÉT** és **ELADÁSÁT** és **azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSÓ KÖLCSÖNT** folyósítat.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, **Bóvli** árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az ellismert olcsó áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czégre

x **Karácsonyi és Ujévi imakönyvek,** ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek **Benkő Arthur** könyv- és papirkereskedésének Rákóczi-ut 54. szám. **TELEFON 870.**

Rimanóczy műbutorgyár.

:-: Állandó bútorkiállítás. :-:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

:-: TELEFON: 796. :-:

Költségvetés díjtalan.

Tisztelettel értesitem Nagyvárud város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstnemű üzletemet f. év december havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve **nyitom meg a Bémer-téren**

ujjonnan épülő özv. **Kolosváry Sándorné** házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Vaiszlovits-ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izlése kályhákkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: A szerelem gyermeke (ujdonság.)

Szerda: A szerelem gyermeke.

Csütörtök: A szerelem gyermeke.

Madarász.

A kilencvenes évek legnépszerűbb operettje, a bájos zenéjű Madarász felújításán igazán örülünk. Jól esik a sok keveset érő új

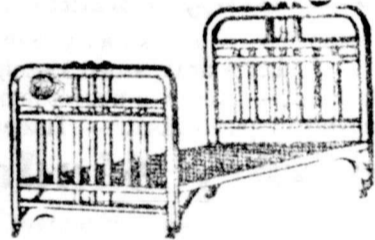
operett közben egy kis egészséges, eredeti muzsikát hallani. Ma már a verkleiből kikopott a híres Adám-valcer s így nem lecsépett ócskaságot, hanem kedves régi ismerőst üdvözöltünk benne.

Örömnkre szolgált, hogy Károlyi Leona urnót ismét hallhattuk hosszú hallgatása után és hatalmas, fényesen csengő hangjában, szép előadásában s művészi játékában gyönyörködtetünk. Negyon nélkülözzük őt az énekes darabokban. Zsigmondi elsőrangú szubrett ugyan, akinek szép hangja az ő szerepkörében ritkítja párját, de hát minden szerepet mégsem énekelhet ő, különösen a drámai és koloratur énekeket nem. Más énekesnők pedig nincs. Nem szabad a fellépési díjakon a művészet rovására spórolni!

Meglepett a címszerepben Gózon nagy sikere. Adám elsőrendű és nehéz magas bariton szerep, amelyet Gózon frissen csengő hanggal és igazán izlősen s osztatlan hatással énekelt végig. Az Adám-valcert meg kellett ismételnie. Máskor is szívesen fogjuk hallgatni nagyobb énekes szerepekben. Nagy előnye a biztos intonálás és a fejlett muzsikális érzékre valló hangbeosztás.

Kabos, Sik, Lövey és Pápayné komikus szerepeikben sok derűséget keltek, csinosan énekelte néhány dalát Medgyaszai. — 6.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székrenyő 3 matracca 20 korona

Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

NYILTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszúvegezési műintézete.

Üvegcsiszoló és tükör áruháza.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szíves
figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok diszúvegezések
készítésére, művészies és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

Karácsonyi vásár!

Versenyen kívüli
olcsó árban kaphatók
órák és arany ékszerek
Szilágyi Géza és Tsa
ékszerésznél
Nagyvárad, Rákóci-ut 4.
Helyi és vidéki telefon 630.

Borszéki GYÖGYÉSZÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!

Főraktár: IFJ. ULMANN IZIDOR és FIAI cégnél.
Telefon 253.

Kapható minden nagyobb fűszer-
üzletben és vendéglőben.

EGYESÜLETEK.

A régészeti egyesület ülése. A nagyvárad és biharmegyei régészeti történelmi egyesület választmánya vasárnap rövid ülést tartott, amelyen jelentést tettek a várban folytatott, de még be nem fejezett ásatásokról, továbbá elhatározta a választmány, hogy az egyesület dr Beöthy Lászlót üdvözli kereskedelmi miniszterre történt kinevezése alkalmából.

KÖZGAZDASÁG.

A »Hungaria« vezérügynöksége. Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár körlevélben tudatja, hogy a »Hungaria« általános biztosító társaság vezérügynökségét Bihar- és Szilágymegye területére átvette s a vezérügynökség titkárául Halász Bela nevezetett ki.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A gabonabörzsdén tegnap készáruban nagyon lanyha volt az üzlet, míg a határidők változatlanok. Forgalom mindössze tíz méter mázsa.

Határidők zárlata:

Apr. lisi buza (1912)	— —	11.75
Apr. lisi rozs	— —	10.29
Apr. lisi zab	— —	9.69
Májusi tengeri (1912)	— —	8.53

Budapesti értéktőzsdé

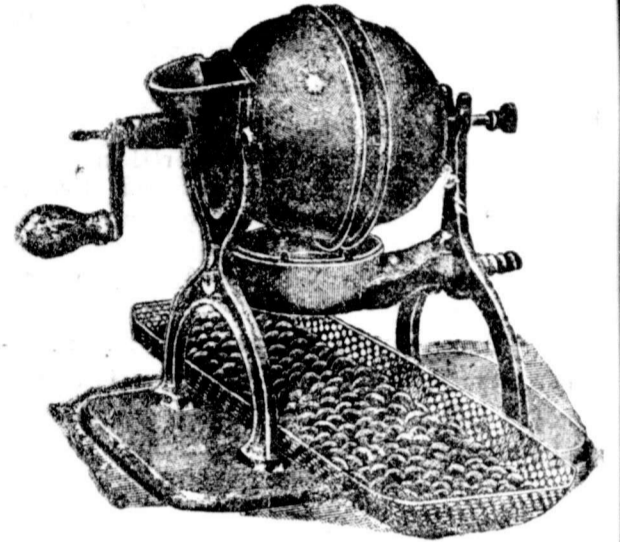
Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése

Magyar hitelrészvény	—	848.50
Osztrák hitelrészvény	—	647.75
Jelzálogbank	—	495.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	676.60

Salgótarjáni kőszén	— —	673.—
Közuti vasut	— —	817.—
Rimamurányi vasmű	— —	676.50
Városi vasut	— —	428.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Aszódi Mihály

Sas-palota Kossuth-utcai cukorka
és csemege nagyáruházának

jelentése

Karácsonyra

olcsó gyári árakkal,

mint tudnivaló dolog, Aszódi-cég országára ismert és egyik a legnagyobb, úgy árban, mint választékban mélyen tisztelt vevő közönség figyelmébe ajánlható cikkek: Szalon cukrok kilója 2 koronától. Mesés csillár-dolgok 6 fillértől. Csokoládé alakok 6 fillértől. Megehető finom karamellek 2 fillértől. Diszdobozok, Bonbonok 50 fillértől. Remek játékok finom Bonbonok töltve 20 fillértől kezdve beszerezhetők.

Egyedüli lerakat. Gyermekkedvence. Ezer és ezerféle diszdogokkal rendelkezik.

Gyermekkedvencek kapnak egy karácsonyi szép krampuszt, meglepő érdekes.

Karácsonyfák eredeti behozatala, igen olcsó árak mellett.

Datolya, malaga, theakenyér, krach mandula, füge, olasz mogyoró, prunella, dió, kókusz dió, halkonszervek, szardiniák, theák, eredeti angol rum stb.

igazán meglepő olcsó árak
mellett szállit Vidéki csomagolás ingyen

Aszódi Mihály

trieszti kávé, thea közvetlen behozatali, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő Kossuth utca Sas palota

„Cukorka Király“ Kert-utca.

Bethlehenben nincs szebb karácsony, mint Aszódinál Kossuth-utca.

Telefon: Fő üzlet 635.

Fiók üzlet 1016.

KAJARI ÖDÖN
ELECTROTECHNIKAI VÁLLALATA

NAGYVÁRAD
Lévay-palota (Körös-oldal.)

Készít villamos világítási és erőátviteli, valamint csengő és házi telefon berendezéseket. A legjobb minőségű Dr. JUSTH-féle Welframlâmpák 2 korona 30 fillérért kaphatók.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET.
Kossuth Lajos-utca 4. szám
1912 január 1-én megnyitja
17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszesszerű száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetséget pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetséget célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- ingatlanokra;
- elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezővényre. A szövetségetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.
Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékszövetkezet igazgatósága.

Lévai Márton r. t.

könyvnyomdájában egy tanuló
könyvkötészetében egy tanuló
vonalozó-intézetében egy tanuló
doboz gyárában egy tanuló
felvétetik.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Legolcsóbb forrás!

Divatos

kézimunkák

kézimunka anyagbeszerzéséhez

KEPES ETELKA

himző előnyomda üzlete

Kossuth Lajos-utcán,

hol monogrammok, színes és fehérhimzés, fehérneműek, Zugblousok készítése a legszebben eszközöltetnek.

A Bihar megyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t. sertéshizláló telepén

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u. 6 óráig egyenként is a

napi áron kaphatók.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözpart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcserm	50 »
8 » Thymol »	20 »
1 » Stomatol »	20 »
1 » tévely Odontin togpasztia	55 »
1 drb Odontin betét	35 »
1 üveg Picavan	98 »
1 üveg Bay Rum	85 »
1 » Jera violette brillantín	80 »
1 » francia brillantín	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantín	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajusakötő	15, 20 85 »

1 üveg Kerpel kőfínomító	88 kr.
1 » Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lickner puder	58 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »
1 » » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	88 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Baloderma kőfínomító	20 »
1 üveg tévely tejserm	20 »

1 csomag eszedik Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utáztató borotva készlet	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajuskefe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkefe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőközzel	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 mtr vörös gumieső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	85 »

806

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját magának olcsóbb, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Mesés

Szép női és férfi

és gyermek czipők kaphatók

MOSKOVITS FARKAS és T^{SA} Rt.

Bémer-téri és Kossuth-utcai 5. (Gyárépület) fiókjában. Telefon 687.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cement-ipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavító műhelye.

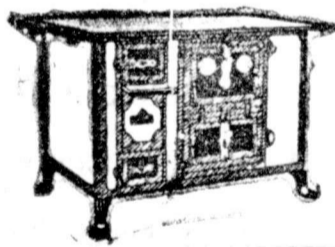
Műszaki gépészmérnöki iroda.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktaron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóci-ut.

Minden vasárnap kirakat kiállítás.

különlegességek
vaskereskedésében